

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه نوزدهم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

اعوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیات ۲۰-۲۲ از سوره مبارکه توبه

الَّذِينَ آمَنُوا وَ هَاجَرُوا وَ جَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَ أَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ
دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ وَ أُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾ يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَ
رِضْوَانٍ وَ جَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهُ
أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾

ترجمه آیات ۲۰-۲۲

آن‌هایی که ایمان آورده‌اند و هجرت کرده‌اند و در راه خدا با اموال و جانهای خود جهاد نموده‌اند،
مقامشان نزد خدا بالاتر است و آن‌ها پیروز و رستگارند. (۲۰)
پروردگارش آن‌ها را به رحمت و رضایت خود و به باغهایی که برای آن‌ها نعمتهای دائمی دارند،
بشارت می‌دهد. (۲۱)
برای همیشه در آن‌ها خواهند بود، زیرا قطعاً پاداش بزرگی نزد خدا است. (۲۲)

برداشت از آیات ۲۰-۲۲ (مهاجرت و جهاد)

سالک الی الله باید همیشه آماده مهاجرت و جهاد در راه خدا با جان و مالش باشد. زیرا کسی که این گونه
بود بالاترین درجه را پیدا کرده و به تصدیق خدای تعالی تنها این‌ها رستگارند، خدا به این‌ها رحمت و
رضایت خاصش را بشارت داده، بهشتی که نعمت دائمی دارد به آن‌ها عنایت می‌فرماید و اجر بسیار بزرگی به
آن‌ها خواهد داد.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَ إِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا
 الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ إِنِ
 كَانَ آبَاؤُكُمْ وَ أَبْنَاؤُكُمْ وَ إِخْوَانُكُمْ وَ أَزْوَاجُكُمْ وَ عَشِيرَتُكُمْ وَ أَمْوَالُكُمْ
 اقْتَرَفْتُمُوهَا وَ تِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَ مَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنْ
 اللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ جِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَ اللَّهُ لَا
 يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾

ترجمه آیات ۲۳-۲۴

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، اگر پدران و برادران شما کفر را بر ایمان ترجیح می‌دهند، آنها را ولیّ خود قرار ندهید و هر کس از شما، آنها را ولیّ خود قرار دهد، آنها همان ستمگرانند. (۲۳)

بگو: اگر پدران شما و فرزندان شما و برادران شما و همسران شما و طائفه شما و اموالی که به دست آورده‌اید و تجارتی که از کساد شدنش می‌ترسید و خانه‌هایی که از آنها رضایت دارید، از خدا و پیامبرش و جهاد در راهش، در نزد شما محبوبتر است، منتظر باشید تا خدا عذابش را بر شما فرود آورد و خدا مردم فاسق را هدایت نمی‌کند. (۲۴)

برداشت از آیات ۲۳-۲۴ (محبت)

سالک الی الله باید در محبت و تولی نسبت به کفار و کسانی که راه ناسپاسی را انتخاب کرده‌اند حساس باشد و نگذارد آنها مورد محبت او واقع گردند. اگر چه پدرانشان یا فرزندانشان یا برادران و همسرانشان و یا

فامیلشان باشند، یا ثروتی باشد که با زحمت جمع آوری کرده یا مال التجاره‌ای داشته باشد که بترسد تجارتش کساد شود، یا کاخ و خانه‌ای داشته باشد که از آن بسیار خوشش بیاید؛ که اگر این‌ها محبوب‌تر از خدا و رسولش و جهاد در راه خدا برای او باشند باید بداند که او فاسق است و منتظر فرمان الهی در عذاب باشد و خدا او را هدایت نمی‌کند.

آیات ۳۴-۳۵ از سوره مبارکه توبه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن كَثِيرًا مِّنَ الْأَخْبَارِ وَ الرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ
بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَ الَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَ الْفِضَّةَ وَ
لَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ
جَهَنَّمَ فَتَكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَ جُنُوبُهُمْ وَ ظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ
فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾

ترجمه آیات ۳۴-۳۵

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، قطعاً جمع زیادی از کشیشها و راهب‌ها اموال مردم را به ناحق می‌خورند و مردم را از راه خدا باز می‌دارند و کسانی که طلا و نقره را ذخیره می‌کنند و آن‌ها را در راه خدا انفاق نمی‌کنند، پس آن‌ها را به مجازات دردناکی مژده بده. (۳۴)

روزی که آن طلا و نقره را در آتش دوزخ سرخ و سوزان کرده و با آن صورتها و پهلوها و پشتهایشان را داغ می‌کنند، (به آن‌ها گفته می‌شود): این همان چیزی است که برای خودتان ذخیره کرده‌اید، پس بجشید آنچه را که ذخیره می‌کردید. (۳۵)

برداشت از آیات ۳۴-۳۵ (مال حرام خوردن)

سالک الی الله باید علم و دانش و زهد و تقوایش برای خدا باشد. زیرا اگر علم، دانش و تقوای ظاهری را برای دنیا و جمع آوری طلا و نقره تحصیل کرده باشد و آن‌ها را در راه خدا انفاق ننماید، در راه کمالات موفق

نخواهد شد و عذاب دردناکی هم در آخرت نصیبش می‌گردد و خدای تعالی او را در جهنم معذب و مغلّد می‌فرماید.

آیات ۳۶-۳۷ از سوره مبارکه توبه

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ
أَنفُسَكُمْ وَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
الْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾ إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا
وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُؤْاطُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ
سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٧﴾

ترجمه آیات ۳۶-۳۷

قطعاً عدد ماهها در نزد خدا در کتاب الهی از آن روز که آسمانها و زمین را آفریده، دوازده ماه است. چهار ماه از آن حرمت دارد. این است دین ثابت و پابرجا. پس در این چهار ماه به خودتان ستم نکنید و با همه مشرکین، دسته جمعی جنگ کنید، همان طوری که آنها دسته جمعی با شما جنگ می‌کنند و بدانید که خدا با پرهیزگاران است. (۳۶)

قطعاً جز این نیست که جابجا کردن و عقب جلو نمودن ماههای حرام، زیادی در کفر است که با آن کافران گمراه می‌شوند. یک سال، آن را حلال و سال دیگر آن را حرام می‌کنند تا به مقدار ماههائی که خدا حرام کرده بشود و به این ترتیب آنچه را که خدا حرام کرده است، حلال نمایند. اعمال زشتشان در نظرشان زیبا جلوه داده شده و خدا مردم کافر را هدایت نمی‌کند. (۳۷)

برداشت از آیات ۳۶-۳۷ (ماه قمری)

سالک الی الله باید آنچنان مطیع خدا و رسولش باشد که حتی ماه شمسی و میلادی را بر ماه قمری که خدای تعالی آن را برای تعیین زمان قرار داده ترجیح ندهد و از صراط مستقیم خارج نشود. زیرا خدای تعالی با اهل تقوا است و ناسپاسان را هدایت نمی کند.

آیات ۳۸-۴۱ از سوره مبارکه توبه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾ أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكَُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

ترجمه آیات ۳۸-۴۱

ای کسانی که ایمان آورده اید، شما را چه شده که هر وقت به شما گفته می شود برای جهاد در راه خدا حرکت کنید، بر زمین سنگینی می کنید؟ آیا به زندگی دنیا به جای آخرت راضی شده اید؟ با اینکه متاع زندگی دنیا در برابر آخرت بسیار ناچیز و کم است. (۳۸)

اگر برای جهاد حرکت نکنید، خدا شما را به عذاب دردناکی مجازات می‌کند و غیر شما، مردم دیگری را به جای شما قرار می‌دهد و شما نمی‌توانید هیچ زبانی به او برسانید و خدا بر هر چیزی توانا است. (۳۹)

اگر پیامبر را یاری نکنید، قطعاً خدا او را یاری کرده است، آن زمانی که کافران او را از مکه بیرون کردند و او نفر دوم از دو تن بود، وقتی که هر دو در غار بودند و زمانی که او به همراه خود می‌گفت: غمگین نباش، قطعاً خدا با ما است، پس خدا آرامش خود را بر پیامبر فرستاد و با لشگرهائی که آنها را نمی‌دیدید او را تقویت فرمود و خدا سخن و آئین کافران را پست و پائین قرار داد و سخن و آئین خدا را عالی و بر حق قرار داد و خدا توانای حکیمی است. (۴۰)

همگی با وسائل (و ابزار جنگی) سبک و سنگین خارج شوید و با اموال و جانهایتان در راه خدا جهاد کنید. این عمل برای شما بهتر است اگر بدانید. (۴۱)

برداشت از آیات ۳۸-۴۱ (جهاد)

سالک الی الله باید در مرحله استقامت آنچنان خود را بسازد که اگر از طرف پروردگارش به او دستور جهاد داده شد کوتاهی نکند و زندگی دنیای ناچیز را بر آخرت ترجیح ندهد و چون می‌داند خدای تعالی بر او احاطه دارد، همه جا با او است و پیامبر اکرم ﷺ و ائمه اطهار علیهم السلام او را می‌بینند و در کنار او هستند از چیزی محزون نشود، از دشمن نترسد و با جان و مالش در راه خدای تعالی جهاد کند.

آیات ۴۲-۴۵ از سوره مبارکه توبه

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَ سَفَرًا قَاصِدًا لَا تَبْعُوكَ وَ لَكِنْ بَعْدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ
وَ سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوْ اسْتَطَعْنَا خُرْجًا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَ اللَّهُ يَعْلَمُ
إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٢﴾ عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنْتَ لَهُمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِينَ
صَدَقُوا وَ تَعْلَمَ الْكَاذِبِينَ ﴿٤٣﴾ لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ
الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَ أَنْفُسِهِمْ وَ اللَّهُ عَالِمُ الْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا

يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَازْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ

فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾

ترجمه آیات ۴۲-۴۵

اگر غنیمت زودرسی و سفر آسانی باشد، حتماً از تو پیروی می‌کنند، ولی چون برای آن‌ها راه دور و پر مشقتی است، سرپیچی می‌نمایند و به زودی به خدا قسم می‌خورند که اگر توانائی داشتیم، همراه شما خارج می‌شدیم. این‌ها خودشان را نابود می‌کنند و خدا می‌داند که آن‌ها دروغ می‌گویند. (۴۲)

خدا از تو بگذرد، چرا قبل از اینکه افراد راستگو برای تو مشخص شوند و دروغگویان را بشناسی به آن‌ها اجازه دادی؟ (۴۳)

آن‌هایی که به خدا و روز قیامت ایمان دارند، هیچگاه برای جهاد با اموال و جانهایشان از تو اجازه نمی‌گیرند و خدا پرهیزگاران را می‌شناسد. (۴۴)

فقط آن کسانی که به خدا و روز قیامت ایمان نیاورده‌اند و دلهایشان در شک و تردید است، از تو اجازه می‌گیرند (که جهاد نکنند). آن‌ها در شک خودشان سرگردانند. (۴۵)

برداشت از آیات ۴۲-۴۵ (استقامت)

سالک الی الله نباید در راه خدا تنها برای کارهای آسان و زودگذر از خود آمادگی نشان دهد و در کارهای سخت و مشکل تن از زیر بار در ببرد. زیرا افراد این چینی برای ضعف در استقامتشان عذرهایی می‌آورند و می‌خواهند به هر وسیله‌ای که شده ضعف خود را به علتی و چیزی نسبت بدهند و راه فراری برای خود پیدا کنند. ولی اگر مربی آن‌ها قاطعیت داشته باشد، به هیچ وجه و برای هیچ عذری نمی‌گذارد آن‌ها سستی کنند. شما مؤمنین و اهل تزکیه نفس را ببینید که هر پیشنهادی به آن‌ها از طرف شرع مقدس اسلام می‌شود، هر چه باشد ولو در جبهه جنگ حاضر شدن و کشته شدن باشد می‌پذیرند و با آغوش باز از آن استقبال می‌کنند.

آیات ۴۹-۵۲ از سوره مبارکه توبه

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ ائْذَنْ لِي وَ لَا تَفْتِنِّي اَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَاِنَّ جَهَنَّمَ

لَحِيطةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾ اِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَاِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ

يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَ يَتَوَلَّوْا وَ هُمْ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾ قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا

إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَ عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلْ هَلْ

تَرْبُّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ وَ نَحْنُ نَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ

بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ بَأْيَدِنَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾

ترجمه آیات ۴۹-۵۲

و از آن‌ها کسی است که می‌گوید: به من اجازه (ماندن) بده و مرا در فتنه و آزمایش نینداز. آگاه باشید که آن‌ها در فتنه سقوط کرده‌اند و قطعاً جهنم بر کافران احاطه دارد. (۴۹)

اگر خیری به تو برسد، آن‌ها را ناراحت می‌کند و اگر مصیبتی به تو برسد، می‌گویند: ما تصمیم کار خود را قبلاً گرفته‌ایم و بر می‌گردند در حالی که آن‌ها خوشحالند. (۵۰)

بگو: هرگز چیزی جز آنچه خدا برای ما نوشته و مقرر داشته، نخواهد رسید. او مولا و سرپرست ما است. پس مؤمنان تنها باید بر خدا توکل کنند. (۵۱)

بگو: آیا برای ما جز یکی از دو خوبی را انتظار دارید؟ ولی برای شما ما انتظار داریم که خدا عذابی از جانب خود یا به دست ما به شما برساند. پس شما انتظار بکشید، ما هم با شما انتظار می‌کشیم. (۵۲)

برداشت از آیات ۴۹-۵۲ (امتحان)

کسانی که تزکیه نفس نکرده یا آن را جدی نگرفته و استقامت ندارند از استاد و مربی خود می‌خواهند که به آن‌ها در کارهای مشکل اجازه استراحت بدهد و آن‌ها را امتحان نکند، زیرا اگر آن‌ها را امتحان کند سقوط می‌کنند و اگر سالکین الی الله به مشکلی در راهشان برخورد کنند آن عده افراد ضعیف خوشحال می‌شوند که چه خوب شد ما با آن‌ها نبودیم و اگر موفقیتی پیدا کنند ناراحت می‌شوند؛ ولی این افراد باید بدانند که اگر قدری صبر می‌کردند، می‌دیدند که در هر حال موفقیت با اهل تزکیه نفس و آن‌هایی که دارای استقامت هستند می‌باشد.